

Культура мовлення не формується генетично, цьому передують ряд факторів, до яких безпосередньо входить розвиток держави і права. Можна сказати, що майже усі професійні якості, якими володіє фахівець – набуті. Наприклад, в час розквіту риторики в Україні, активно збільшувалась кількість риторичних курсів та книг, розроблено безліч теорій для максимального культурного розвитку різних сфер діяльності. Саме тоді закладалось підґрунтя культури мовлення для юристів. Також в час піднесення красномовства спостерігався активний розвиток духовного життя, що стало основою для моральних якостей юриста.

Таким чином, культура мовлення – це необхідна особистісна риса не лише для юриста, а й для усіх сфер діяльності людини. З розвитком держави і права, розвивається й культура мовлення, що значно впливає на якість послуг юристів, манеру спілкування, емоційний та психологічний стан і безліч інших важливих професійних якостей.

Список використаних джерел

1. Барановська Л. В., Циганій С. О. Культура мови як складова культури професійно-правового спілкування працівників юридичної галузі. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія.* 2015. № 6. С. 23–25.
2. Белл Роджер: Соціолінгвістика: Цілі, методи і проблеми. М.: Международные отношения, 1980. 318 с.
3. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник. За ред. Н.Д.Бабич. Чернівці: Книги ХХІ, 2006. 496 с.
4. Львов М. Р. Риторика. Культура мови: навч. посіб. для студентів гуманітарних факультетів] К. : К-М. Академія, 2003. 272 с.
5. Окуневич Т. Г. Культура мовлення майбутнього вчителя-словесника в умовах українсько-російської двомовності: дис. канд. пед. наук: 13.00.02. Херсон, 2003. 224 с.
6. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. посіб. Київ: Академія, 2010. 216 с.

Яцух Т.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доц.,
доктор права УВУ,
завідувач кафедри теорії та історії
держави і права ЗУНУ,
Заслужений юрист країни
Кравчук М. В.*

КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ – ПОЛІТИЧНИЙ ДІЯЧ ЗУНР

Постановка проблеми. Кость Левицький – як політичний діяч ЗУНР один із найвизначніших політичних діячів Галичини кінця ХІХ століття —

першої половини ХХ століття, доктор наук. Співзасновник УНДП. З листопада 1918 р. — голова Державного секретаріату ЗУНР, потім — голова комісії з виборчої реформи при уряді. У липні 1941 засновник, голова Національної Ради у Львові. Та його вклад для формування незалежної України.

Рівень розробки теми. Постать К. Левицького досліджувалася в основному в контексті його суспільно-політичної та громадсько-освітньої діяльності. На особливу увагу заслуговують праці Т. Андрусяка, І. Андрухів, І. Василик, О. Власової, Я. Грицака, Л. Зашкільняка, О. Карпенка, Р. Ковалюка, К. Кондратюка, І. Красівського, М. Кугутяка, М. Литвина, Р. Матейка, В. Расевича, В. Рибачака, С. Сворака, О. Середи, О. Сухого, І. Черновола, Б. Янишина, Р. Якеля та ін. Разом із тим, державотворча діяльність Костя Левицького й особливо його правове розуміння місця та ролі інституту збройних сил у національній державі до цього часу не достатньо досліджувалися.

Метою наукової розвідки. Дізнатися весь вклад цього великого політичного діяча ХІХ-ХХ століття для встановлення незалежної України. Об'єктивно охарактеризувати військову доктрину К. Левицького в розбудові ЗУНР у контексті геополітичних умов, які склалися після Першої світової війни

Завдання дослідження. З'ясувати сутність, основні риси принципу вкладу Костя Левицького та його вплив на державотворення.

Виклад основного матеріалу. Ім'я Костя Левицького для переважної більшості сучасних істориків нерозривно пов'язане зі ЗУНРОю — одним із творців та Главою Уряду якої він був. Сьогодні можна констатувати, що її занепад, як і втрата іншої української національної державності того часу, є, у всіх випадках, результатом зовнішньої агресії та окупації, а не прорахунком їхніх творців чи керівників. [3, с. 7].

Кость Антонович Левицький — український державний діяч, один із найвизначніших політичних діячів Галичини кінця ХІХ століття — першої половини ХХ століття, доктор наук. Співзасновник УНДП. З листопада 1918 р. — голова Державного секретаріату ЗУНР, потім — голова комісії з виборчої реформи при уряді. У липні 1941 засновник, голова Національної Ради у Львові.

Народився 18 листопада 1859 у містечку Тисмениця Станиславівського повіту Королівства Галичини і Володимирії, Австрійська імперія, нині районний центр Івано-Франківської області, Україна) в сім'ї священника УГКЦ, шляхтича гербу «Роґаля» о. Антіна Левицького — пароха Нижнева. Мав брата Олександра, який працював секретарем при Міністерстві справедливості уряду Австро-Угорщини. Після закінчення в 1878 році Станиславівської цісарсько-королівської гімназії навчався на правничих факультетах Львівського та Віденського університетів. У 1884 році склав докторат, у 1890 році відкрив адвокатську канцелярію у Львові.

К. Левицького, як активного громадського діяча: обирали заступником голови «Академічного братства», активним діячем першого товариства українських правників «Кружок правничий» (1881), співзасновником, провідним діячем товариства українських ремісників «Зоря», «Народної торгівлі» (1883), страхового товариства «Дністер» (1891), «Краєвого союзу ревізійного» (1904), «Земельного банку гіпотечного» (1910), директором «Краєвого союзу кредитового» (1898—1939), засідав в управі «Просвіти». Виявив себе в галузі науки: перекладав закони, опрацьовував українську юридичну термінологію, уклав німецько-український правничий словник, почесний член Наукового товариства імені Тараса Шевченка, співзасновник, довголітній редактор «Часописі правничої» та кварталника Союзу українських адвокатів «Життя і право», автор популярних юридичних праць. Видатний політик: співзасновник і секретар «Народної Ради», член президії та президент Народного комітету Української національно-демократичної партії, депутат Палати Послів австрійського парламенту (1907—1918) та Галицького сейму (1908—1913 роки, від IV курії округу Рогатин; входив до складу «Українсько-руського соймового клубу», заступник голови у 1908—1909 роках, його голова у 1910-13 роках; 1913—1914 роки — від IV курії округу Жидачів), президент (голова) «Українського соймового клубу» в Галицькому сеймі (1913—1914 років), президент українського клубу в австрійському парламенті (1910—1916). Очолюючи боротьбу українських парламентарів за український університет і реформу виборчої ординації до Галицького сейму, став одним із найавторитетніших українських політиків. На початку I світової війни очолив Головну Українську Раду, згодом Загальну Українську Раду – координаційний орган українських партій. У 1914 році нагороджений командорським хрестом австрійського ордена Леопольда.

Під час Першої світової війни К. Левицький доклав чимало зусиль для того, щоб українство стало частиною військової сили Австрії в боротьбі проти Росії, тому що вважав Російську імперію «історичним ворогом України», адже саме «царі російські зломали Переяславський договір, яким вони обов'язалися були шанувати самостійність України, і поневолили вільну Україну». Він писав, що «теперішня хвиля кличе український народ стати однодушно проти царської імперії при тій державі (Австро-Угорщині. – Авт.), в якій українське національне життя знайшло свободу розвитку» [1, с. 721–722].

К. Левицький у своїй державотворчій діяльності відмежувався від слов'янофілів і москвофілів, які «стали тоді знаряддям російських чиновників ..., діставали інструкції та гроші на організаційну роботу, на ширення московського православ'я та на видавництва чисто російських часописів і книжок у Галичині» [2, с. 26], та звернувся до уряду Австро-Угорщини з проханням дозволити українцям утворити свої військові підрозділи для боротьби з російською агресією, що насувалася.

Після поразки визвольних змагань українців 1917–1922 рр., у яких К. Левицький був одним із провідників, продовжує розвивати українську справу. У міжвоєнні роки головні свої зусилля він зосереджував на сфері національного економічного й культурного життя: працював на посадах директора «Центробанку», голови Союзу українських адвокатів, члена Начальної ради адвокатів Польщі, редактора журналу «Життя і право». Крім того, написав низку фундаментальних праць з історії українського національно-визвольного руху. Після поразки визвольних змагань українців 1917–1922 рр., у яких К. Левицький був одним із провідників, продовжує розвивати українську справу. У міжвоєнні роки головні свої зусилля він зосереджував на сфері національного економічного й культурного життя: працював на посадах директора «Центробанку», голови Союзу українських адвокатів, члена Начальної ради адвокатів Польщі, редактора журналу «Життя і право». Крім того, написав низку фундаментальних праць з історії українського національно-визвольного руху [1, с. 149].

У міжвоєнний час К. Левицький незмінно був відповідальним редактором журналу «Життя і Право», який виходив щоквартально аж до 1939 р. У журналі працювали талановиті співавтори, до складу редакції у різні роки входили правники: В. Старосольський, М. Грушкевич, О. Надрага, Р. Домбчевський, А. Рак, Є. Давидяк, М. Каратницький. Постанова галузевого правничого часопису стало можливим саме завдяки зусиллям К. Левицького, який, як ніхто, розумів важливість права і значення правничої культури в поступі нації [6, с. 727].

У численних наукових публікаціях він постійно виступав в обороні прав української мови як основного чинника національного й державницького поступу українців, адже за визначенням самого К. Левицького: «Супроти великих подій, що перед нашими очима грядуть у боротьбі за життя народів, може декому здаватися, що боротьба за права мови нації – це справа менше важна і нею в сучасних відносинах ніхто не интересується, а проте воно так не є, бо право рідної мови має у кожному часі велике значення – для життя і будучності нації. Право рідної мови нації: у школі, уряді і загалом у публічному житті, це перше право людини, народу і нації, що борються за свої права» [5].

Ще однією безперечною заслугою Костя Левицького є роз'яснення для народу суті, специфіки і особливостей державної влади та її політики і діяльності. З цією метою він тлумачить податкову функцію державної влади та її соціальні функції. Так, у праці «Діяльність нового парламенту в справах податкових», він серед іншого зазначає: «Усунення податків, що надмірно чи то несправедливо обтяжать населення, а натомість впровадження справедливого розкладу податкового на загаль населення по змозі одиниць, отсе новочасне змаганє соціальних політиків. А поступові сторонництва проголосили у своїх програмах дві загальні засади: стриміти до створення для індивідумів мінімального доходу

вільного від податку та прогресивно висшого оподаткування прибуткових заможніших одиниць господарських»[4].

Захист прав української мови був одним із основних напрямів громадської, наукової та правничої діяльності К. Левицького. Упродовж усього свого життя він провадив активну культурноосвітню, наукову, громадську й політичну діяльність щодо піднесення соціального престижу української мови, запроваджував різноманітні форми культурного й політичного життя й самоорганізації українців. К. Левицький був першовидавцем і редактором фахових правничих часописів, провадив правничу і мовну наукову діяльність – був укладачем юридичних словників, що сприяло виробленню української [4, с.76].

Висновки. Кость Антонович Левицький – був дуже важливою постаттю в формуванні незалежної держави. український державний діяч, один із найвизначніших політичних діячів Галичини кінця 19 століття -першої половини 20 століття, доктор наук. Був головою Державного секретаріату ЗУНР, також перебував на посаді голови Національної Ради у Львові. Як голова уряду ЗУНР він забезпечив правове регулювання військово-адміністративних інститутів та існуючих національно-територіальних самоуправ Східної Галичини, що дозволило уникнути надмірного бюрократизму та правового нігілізму. К. Левицький створив правову базу для організації збройних сил ЗУНР на національно-територіальних засадах. Новостворена професійна армія, до складу якої ввійшли представники різних народів, що мешкали в Галичині, мала підтримку всього українського народу, всіх українських політичних партій. Плідна робота К. Левицького на посаді голови Ради Державних Секретарів стала вінцем всієї його державотворчої діяльності.

Список використаних джерел

1. Левицький К. Історія політичної думки галицьких українців 1848–1914 рр. Львів: Друк. оо. Василіян у Жовкві, 1926. 737 с.
2. Нариси історії Росії: пер. з рос./Б. В. Ананьїч, І. Л. Андреев, Є. В. Анісімов та ін.; за заг. ред. О. О. Чубар'яна. Київ: Ніка-Центр, 2007. 800с.
3. Левицький К. Українські політики Галичини/вступ. ст. І. Андрухів. Тернопіль: Каф. українознавства ТАНГ, 1996. 176 с.
4. Андрухів І., Сворак С., Ковалик В. Кость Левицький: політик, громадський діяч, правник (1859– 1941): монографія. Надвірна: Надвінян. друк., 2009. 104 с.
5. Крип'якевич І. П. Історія України. Львів: Світ, 1990. 520 с.
6. Мудрий В. Передісторія Великого Зриву // Українська Галицька Армія: У 40-річчя її участі у визвольних змаганнях (Матеріяли до історії)/видав хорунжий УСС Д. Микитюк. Вінніпег: Вид-во «Канадійського Фармера», 1958. С. 17–48.

7. Левицький Кость Антонович. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Левицький_Кость_Антонович (дата звернення 16.05.2021).
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Матеріали е-Бібліотеки "Україніка": URL. <http://www.nbuv.gov.ua/node/4439> (дата звернення 16.05.2021)

Groszkowska N.
Law student,
Cardinal Stefan Wyszyński University
in Warsaw

ROZWÓJ PAŃSTWA I PRAWA W WARUNKACH INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ: OGÓLNE ASPEKTY TEORETYCZNE I DOŚWIADCZENIA HISTORYCZNE

Ukraina w 2014 r. podpisała umowę stowarzyszeniową z Unią Europejską. Na jej wybór w polityce zagranicznej wskazuje m.in. uchwała Rady Najwyższej (RN) Ukrainy „O podstawowych kierunkach polityki zagranicznej Ukrainy” z 2 lipca 1993 r. „Strategia integracji Ukrainy z Unią Europejską” zatwierdzona dekretem Prezydenta Ukrainy z 11 czerwca 1998 r., czy ustawa „O zasadach wewnętrznej i zewnętrznej polityki” uchwalona przez RN Ukrainy 1 lipca 2010 r. Unia Europejska ze swojej strony deklarowała uznanie dla europejskich dążeń Kijowa, czemu dała wyraz m.in. we „Wspólnej strategii” wobec Ukrainy przyjętej 11 grudnia 1999 r. przez Radę Europejską. Spośród inicjatyw UE należy zwrócić uwagę na Europejską Politykę Sąsiedztwa realizowaną w przypadku Ukrainy za pomocą „Planu działań” z 2005 r. oraz Partnerstwo Wschodnie uruchomione w 2009 r. jako wschodni wymiar EPS. Ważnym wydarzeniem na drodze integracji Ukrainy z UE należy uznać zawarcie „Umowy o partnerstwie i współpracy” w 1994 r. oraz podpisanie „Umowy o stowarzyszeniu” w 2014 r.¹.

Droga do nowoczesnej Europy> była dla Ukrainy szczególnie, w związku z ujawnieniem się w jej przestrzeni kulturowo-cywilizacyjnej odmiennych wartości pochodzących ze wschodniego i zachodniego chrześcijaństwa. Tworząca się kultura polityczna w przestrzeni prawosławia ugruntowywała niechęć do wzorów życia w rzeczywistości zachodnioeuropejskiej ujawniającej się w zasadzie „*Co wszystkich jednakowo dotyczy, przez wszystkich powinno być przyjęte*”. Położenie geopolityczne Ukrainy wpłynęło na pogłębienie się owego procesu. Podział jej ziem pomiędzy I Rzeczpospolitą (Lwów) a Wielkim Księstwem Moskiewskim (Kijów) w II połowie XVII wieku miał przynieść dalekosiężne skutki.

Poważne procesy budzenia się odrębności narodowej na Ukrainie ujawniły się w XIX w. We Lwowie znajdującym się pod panowaniem

¹ P. Pietnoczka, Eurointegracyjna droga Ukrainy, Przegląd Wschodnioeuropejski IX/1 2018: 153-165, s. 153-154